

Toimintakertomus 2022

100 vuotta yhteen putkeen – Työnantajain liitosta koko alan äänitorveksi

Toimitusjohtajan katsaus

Rakentaminen kehittyi alkuvuonna 2022 hyvin ja asuinrakennusten aloitukset pysyivät korkealla tasolla aina vuoden viimeiselle neljännekselle asti. Loppuvuotta kohden uusien myönnettyjen rakennuslupien määrä alkoi kuitenkin vähentyä selvästi. Vuonna 2022 aloitettiin vajaan 40 000 asunnon rakentaminen.

Venäjän hyökkäyssodasta käynnistynyt energian ja raaka-aineiden hintojen voimakas nousu kääntyi loppuvuodesta laskuun, mikä osaltaan hidasti inflaatiota. Inflaatio on kuitenkin laaja-alaisempaa ja nopeampaa kuin pitkään aikaan.

Vuonna 2022 rakennuskustannukset nousivat poikkeuksellisen paljon, ollen 7,3 prosentin kasvussa vuotta aiemmasta, etenkin tarvikepanosten kustannukset kohosivat tuntuvasti, lähes 12 prosenttia. Materiaali- ja komponenttipula sekä niiden voimakas hintatason nousu vaikutti haitallisesti yritystoiminnan kannattavuuteen LVI-alalla. Alaeristä työpanokset ja palvelut nousivat parin prosentin verran. Rakennuskustannusten vuosimuutos hidastui hivenen loppuvuodesta noin kuuden prosentin tuntumaan.

Kustannusten nousun rauhoittuminen mahdollistaa korjausrakentamisen kasvun, jota haastava taloustilanne kuitenkin hieman rajoittaa. Korjaustarpeita on paljon ja työvoiman määrän vähentyminen uudisrakentamisessa edesauttaa korjausrakentamisen hanketoteutuksia. Korjausrakentamisen merkitys korostuu tulevaisuudessa energian säästön toimiessa kannustimena. Varsinkin pienissä rakennus- ja LVI-alan yrityksissä sen merkitys on kasvanut. Korjausrakentamisen tilastointi ja suhdannetietous on edelleen haastavaa ja kehittämisen alla.

Toimitusjohtaja Mika Hokkanen
LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry

Toiminnan tavoitteet 2022

Parhaat saavutettavissa olevat työehtosopimusneuvottelutulokset

- Työnantajien kannalta parhaat saavutettavissa olevat työehtoneuvottelutulokset.
- Luottamuksellisten suhteiden ylläpito neuvottelukierroksen aikana sekä työehtosopimusten voimassaolojen aikoina.

Osaavan työvoiman määrän ja LVI-alan vetovoiman lisääminen

- Alan hakijamäärien kasvattaminen ja alalle opiskelevien sitouttaminen.
- Koulutuksen laadun varmistaminen.
- Jäsenten ohjaaminen työssäoppimisen järjestämisessä.
- LVI-alan tutkintojen työelämä-vastaavuuden kehittäminen.

Korjausrakentamisen edistäminen

- Korjausrakentamisen sekä kiinteistön elinkaaren aikaisen ylläpidon merkityksen korostaminen.
- LVI:n merkityksen todentaminen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.
- Alan positiivisen mielikuvan vahvistaminen kuluttajien mielissä.

Taloteknisen urakoinnin aseman ja arvostuksen parantaminen

- Talotekniikkaliiton kautta tapahtuva aktiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaminen.
- Urakoitsijan aseman parantaminen sopimusketjussa.

LVI-asennusten laatumääräysten selkeyttäminen

- Asennustoimintaa ohjaaviin säännöksiin ja normeihin vaikuttaminen.
- LVI-alan hyvän rakentamistavan tunnetuksi tekeminen jäsenistölle.

Vaikuttaminen ja viestintä

- Toiminnan painopisteiden tukeminen.
- Lisäarvon tuottaminen jäsenpalveluun.
- Liiton aseman vahvistaminen alan asiantuntijana.

Jäsenet

Vuonna 2022 LVI-TU:n jäsenyritysten määrä oli 337: liittoon liittyi 22 yritystä. Jäsenyritykset työllistävät noin 8 600 ammattilaista ja niiden yhteenlaskettu liikevaihto oli yli 1,6 mrd. €.

Liitto toimitti 57 jäsentiedotetta ja kolme erillistä työehtosopimusneuvotteluihin liittyvää uutiskirjettä.

Jäsenkirjeiden avausprosentti oli keskimäärin yli 50.

Toimintavuonna jäsensivuilla vieraili kuukausittain keskimäärin 56 kävijää. Yhden istunnon aikana vierailija kävi viidellä eri sivulla ja vietti siellä aikaa viitisen minuuttia. Jäsensivujen suosituimpina sivuina jatkavat työsuhdeasiat ja lomakkeet sekä ajankohtaista-osio.

Liitto toteutti Teamsilla neljä yrityskohtaista koulutusta työsuhdeasioihin ja urakkahinnoitteluun liittyen. Lisäksi elokuussa 2022 toteutettiin perhevapaaudistukseen liittyvä webinaari.

Liitto tekee kahdesti vuodessa työtapaturmakyselyn jäsenistön parissa; vuoden 2022 tapaturmataajuus oli 21,7 (21,4 2021).

22

Uutta jäsenyritystä.

57

jäsentiedotetta.

21,7

Tapaturmataajuus 2022.

Työelämä ja työmarkkinat

Toimihenkilöiden ja työntekijöiden työehtosopimuskaudet päättyivät 28.2.2022. Valmistautuminen molempien työehtosopimusten neuvotteluihin alkoi vuoden 2021 lopulla kartoittamalla jäsenten muutostarpeista. Näiden pohjalta liitto valmisti tavoitteet työehtosopimusneuvotteluihin, ja neuvotteli uudet työehtosopimukset työrauhan vallitessa.

Vuonna 2022 työlainsäädännössä tapahtui merkittäviä muutoksia:

- Kilpailukieltosopimuksia koskeva muutos tuli työsopimuslakiin 1.1.: sen mukaisesti työnantajan on jatkossa maksettava korvausta työntekijälle kaikista kilpailukieltosopimuksista.
- Vuoden alussa voimaan astui yhteistoimintalain muutokset, jotka toivat työpaikoille jatkuvan vuoropuhelun käytännön. Lisäksi jatkossa puhutaan muutosneuvotteluista entisen YT-neuvottelun sijaan.
- Elokuussa voimaan tulleella perhevapaaudistuksella pyritään lisäämään työelämän ja vanhempien tasa-arvoa ja huomiomaan nykyistä paremmin erilaiset perhemuodot.

Työehtosopimukset
päätyivät

28.2.2022

**Työlain-
säädännössä**

tapahtui merkittäviä
muutoksia.

Työntekijöiden työehtosopimus

Uusi työehtosopimus astui voimaan 1.3.2022 ja on voimassa 29.2.2024 saakka. Työehtosopimus irtisanottiin Rakennusliiton toimesta tammikuussa 2023, koska vuoden 2023 palkankorotuksista ei saatu sovittua 30.11.2022 mennessä.

Vuoden 2022 palkankorotus oli 1.6.2022 alkaen 2,0 % ja vuosiloman keskituntiansion korotusprosentti lomanmääräytymisvuodelle 1.4.2022–31.3.2023 oli 1,67 %.

Työehtosopimuksessa sovitun mukaisesti työnantaja vastaa suojavälineiden ja suojavaatteiden puhtaanapidosta, huollosta ja mahdollisista tarkastuksista. Yritysten tulee sopia toteutustapa paikallisesti 28.2.2023 mennessä.

Toimihenkilöiden työehtosopimus

Uusi työehtosopimus astui voimaan 4.3.2022 ja on voimassa 29.2.2024 saakka. Työehtosopimus irtisanottiin PRO:n toimesta tammikuussa 2023, koska vuoden 2023 palkkaratkaisua ei saatu sovittua 15.1.2023 mennessä.

Vuoden 2022 palkan korotus oli 1,9 %, joka sisälsi 0,4 % yrityskohtaisen lisän. Aikaisemmin sovitut työryhmät jatkavat työtään.

Työntekijöiden työehtosopimuksessa sovittiin

viisi työryhmää

- Aikapalkkausjärjestelmä
- Huoltoasentajien määräykset
- Yhteistoimintamenettely
- Vuosilomapalkka
- Urakkahinnoittelun haittalisätaulukko

Toimintaympäristö

Ammattitaitoisen työvoiman saanti on edelleen LVI-toimialan yksi isoimmista haasteista. Ongelman ratkaisemiseksi oppilaitosten lähiopetuksen määrä on lisättävä tutkintovaatimusten edellyttämällä tasolle.

Ukrainan sota heitti synkän varjon talotekniikka-alan tulevaisuuden odotuksiin. Suhdannekyselyn mukaan uudisrakentaminen hiipui kiihtyvällä tahdilla, ja korjausrakentamisenkin odotettiin vähentyvän kaikilla osa-alueilla. Asuntojen remontointinäkymät olivat hieman muita osa-alueita positiivisempia. Vuonna 2022 elettiin epävarmaa aikaa, mutta lisääntyviäkin työmahdollisuuksia nähtiin esimerkiksi energia- ja eristysratkaisuja tarjoavissa yrityksissä.

Korjausrakentamisen arvo vuonna 2022 oli noin 15 mrd. € ja uudistalorakentamisen 19,5 mrd. €. Asuntokorjausten kokonaisvolyyymi oli 9 mrd. € ja muiden kuin asuinrakennusten 6 mrd. €. Korjausrakentamisen määrä on kasvanut Foreconin mukaan noin yhden prosentin vuosina 2021 ja 2022; koronarajoitukset rajoittivat noina vuosina ammattimaista korjausrakentamista.

Kasvun ennakoidaan jatkuvan vuosina 2023 ja 2024 edelleen yhden prosentin tasolla. Hitaan kasvun taustalla ovat heikentyvä talouskehitys, nousevat korot ja rahoituksen saannin tiukentuminen, inflaation heikentämä kuluttajien ostovoima sekä korjausrakoiden ja materiaalien hintojen nopea nousu. Potentiaalia ja tarvetta on suurempaankin korjaamisen kasvuun, koska rakennusten korjausvelka kasvaa jatkuvasti. Rakennetun omaisuuden tila ROTI 2023 hankkeen mukaan Foreconin määrittämä rakennusten korjausvelka oli vuonna 2021 lähes 80 miljardia euroa.

Arvonlisäverollinen LVI-asennusmarkkina oli noin 3,9 mrd. €, josta putken osuus oli noin 2,9 ja ilmastoinnin noin 1 mrd. €. Palkat nousivat noin 2 prosenttia. LVI-yritysten keskimääräinen täystyöllistävä työkanta oli syksyn suhdannekyselyn mukaan neljä kuukautta. Tilanne työllistämisen kannalta oli kuitenkin hyvä. Käytännössä toimialalla oli täystyöllisyys.

Arvonlisäverollinen LVI-
asennusmarkkina oli noin
3,9 mrd. €

Korjausrakentamisen arvo
n. **15 mrd. €**

LVI-asennusmarkkina
n. **3,9 mrd. €**

Talotekniikkaliiton toiminta

Toimintavuonna toimenpantiin Talotekniikkaliitolle laadittua strategiaa vuosille 2022–2025. Talotekniikkaliiton edunvalvonnan painopisteenä oli päättävävaikuttaminen: kansanedustajatapaamisia varten laadittiin vaikuttajamateriaali.

Talotekniikkaliiton edunvalvonnan tavoitteita ovat 1) kotitalousvähennyksen laajentaminen koskemaan kaikkia asumismuotoja, 2) energiamuutostuen jatkaminen ja laajentaminen taloteknisten järjestelmien uudistamiseen, latausjärjestelmien rakentamiseen ja taloautomaatioon sekä 3) tutkintojen laatua ja säännösten mukaisuutta valvovan virallisen toimielimen perustaminen, 4) kustannusluokan nosto ammatillisessa ja korkeakoulutason opetuksessa sekä 5) käytännön opetuksen lisääminen oppilaitoksessa.

Liiton strategisina tavoitteina on talotekniikan painoarvon kasvattaminen ja taloteknisten urakoitsijoiden nostaminen rakennusurakoitsijoiden rinnalle sekä talotekniikkaurakoitsijoiden aseman vakiinnuttaminen allianssi- ja muissa kumppanuusmalleissa.

Toimintavuonna Talotekniikkaliiton edunvalvontatyössä edustajat tapasivat asunto- ja ympäristöjaoston jäsenen RKP:n kansanedustaja Anders Adlercreutzin ja valtiovarainvaliokunnan jäsenen Kokoomuksen kansanedustaja Markku Eestilän avustajineen.

Talotekniikkaliitto toteutti keväällä ja syksyllä talotekniikka-alan suhdannekyselyn, jossa olivat mukana LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU, Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ja Sähkösuunnittelijat NSS.

Talotekniikkaliitto päätti osallistua Talotekniikka 2030 -konsortiohankkeeseen ohjausryhmätasolla. Hankkeen tehtävänä on kehittää talotekniikka-alalle visio vuoteen 2030. Liiton hallitus osallistui keväällä Rakennusteollisuus RT:n korjausrakentamisen tilannekuva TATE:n työpajaan.

Edunvalvonnan
painopisteenä

**päättävä-
vaikuttaminen**

**Suhdanne-
kyselyt**

keväällä ja syksyllä

Korjausrakentamisen edistäminen

Toimintavuoden aikana liitto teki korjausrakentamiseen kohdistettavaa edunvalvontaa rakennusteollisuuden liittoyhteisön yhteistyönä. RT- ja toimialatason korjausrakentamisen tilannekuvan selvittämiseksi jakauduttiin kolmeen alaryhmään: TALO, TATE ja INFRA. LVI-TU:n edustajat toimivat aktiivisesti mukana TATE työryhmän työskentelyssä.

Keväällä pidettiin kolme tilannekuvatyöpajaa yritysedustajille. TATE-tilannekuvatyöpajaan osallistui Talotekniikkaliiton hallitus sekä LVI-TU:n jäsenyritysten edustajia. Työpajojen työn tuloksena vaikuttamistyön avainkohteiksi valikoitui 1) osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen, 2) rahoituksen saatavuuden varmistaminen, 3) erilaisten yhteistoiminta- ja hankintamallien kehittäminen, 4) korjausrakentamisen määräyksien ennakoiminen ja vaikuttaminen, 5) ammatillisen korjausrakentamisen koulutuksen laatuun ja määrään vaikuttaminen, 6) korjausvelka- ja elinkaari-kustannusten esiintuominen julkisessa keskustelussa sekä 7) kuntien ja valtion kannustaminen peruskorjaaman omaisuuttaan. Lisäksi tutkitaan mahdollisuutta lisätä korjausrakentamista koskevaa yleistä suhdannetietoutta.

LVI-TU toi esille korjausrakentamisen tukijärjestelmän muutostarpeet, lämmitystapamuutokset ja energiatehokkuuden parantaminen monissa blogeissa, asiantuntija-artikkeleissa, päättäjille kohdistetuissa uutiskirjeissä, mediatiedotteissa ja materiaaleissa.

Talotekniikka-alan vetovoiman vahvistaminen

LVI-alan liittojen yhteinen Vetovoima-hankkeen toimien painopiste vuonna oli nuorisokampanjat, joita toteutettiin kolme: Youtube-kampanja tammi-helmikuussa, Snapchat ja Instagram heinä-elokuussa sekä joulukuussa. Maaliskuussa 2022 toteutettiin opinto-ohjaajille kysely, jossa kartoitettiin materiaalitarpeita, ja sen perusteella tehtiin elokuussa esityssetti Perustietoa LVI-alasta. Vetovoima-hankkeen LVI-ala.fi -sivustoa katsottiin 23 000 kertaa (13 113, 2021).

Kolme
tilannekuva-
työpajaa

Korjausrakentaminen
esillä
viestintä-
toimissa

Vaikuttaminen

Liitto ajaa jäsentensä etuja ja tekee vahvaa vaikutustyötä monella rintamalla. Omien toimien ohella LVI-alan näkemyksiä viedään eteenpäin Rakennusteollisuus RT:n liittoyhteisössä sekä Talotekniikkaliitossa.

Lokakuussa 2022 LVI-TU järjesti Talotekniikka-Treffit FinnBuild-messujen yhteydessä yhdessä Talotekninen teollisuus ja kauppa Taltekan, Suomen LVI-liitto SuLVI:n, VVS Föreningen i Finland:n sekä Ahlsellin, Dahlin ja Onnisen kanssa.

Liitto järjesti 100-vuotisjuhlan 6.10. Helsingissä Kalastajatorpalla: noin 200 jäsenyritysten ja sidosryhmien edustajaa juhli LVI-TU:n 100-vuotista taivalta työmarkkinaliitosta vahvaksi jäsentensä ja toimialansa edunvalvojaksi.

LVI-TU toimi aktiivisesti rakennusvalvontojen muodostamassa TOPTEN-ryhmässä, johon kuului edustus 23 suurimman kaupungin rakennusvalvonnoista. Ryhmän tehtävänä on laatia yhteisiä tulkintoja ja ohjekortteja maankäyttö- ja rakennuslain toimeenpanoa varten. Vuoden 2022 aikana LVI-TU:n vaikutus oli merkittävä mm. kvv- ja iv-työnjohtajien kelpoisuuden toteamista varten laaditun ohjekortin päivityksissä.

LVI-TU työskenteli monissa työryhmissä, mm. RT:n työmarkkinaryhmässä, -valiokunnassa ja -tiimissä, EK:n työmarkkinoihin ja työläinsäädäntöön liittyvässä juristityöryhmissä sekä Suomen Yrittäjien työmarkkinavaltuuskunnassa, RT:n Kestävä rakentaminen ja ympäristö, Rakentamisen digitalisaatio ja alustat, Rakentamisen standardit työryhmissä sekä MRL-uudistusta pohtivassa pienryhmässä, Lainsäädäntö, määräykset ja ohjeet tiimissä, Toteutusmallit ja sopimusehdot tiimissä, Työturvallisuus ja työhyvinvointi tiimissä. LVI-TU toimi jäsenenä Kuluttajariitalautakunnan rakentamisen A ja B jaostoissa, sekä Työturvallisuuskeskuksen Rakennusalojen työalatoimikuntatyössä.

Liitto antoi

13 lausuntoa

Talotekniikka-treffeille
osallistui

100 ammattilaista

LVI-TU työskenteli monissa

työryhmissä

Viestintä

LVI-TU:n viestinnän tavoitteena on vahvistaa liiton asemaa LVI-alan edunvalvojana sekä alan palvelevana asiantuntijana. Vuosittaisen toimintasuunnitelman kärkiteemat viivoittavat liiton viestinnän toimenpiteitä.

Vuosi 2022 oli juhluvuosi, sillä liitto täytti 100 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi julkaistiin Jari Syrjälän toimittama juhlakirja: 100 vuotta yhteen putkeen. Kirjan artikkeleita sekä tapahtumanostoja vuosien varrelta julkaistiin lvi-tu100.fi -juhlisivustolla.

Toimintavuonna liitto julkaisi 11 tiedotetta, jotka saivat mukavasti näkyvyyttä useissa medioissa. Liiton asiantuntijat esiintyivät eri medioissa 155 kertaa. Asiantuntijat sekä hallituksen puheenjohtaja kirjoittivat 10 blogia sekä neljä kolumnia KITA-lehteen.

Vuonna 2022 liitto toimitti yhdeksän uutiskirjettä noin 1 000 sidosryhmäläiselle. Kirjeiden avausprosentti oli keskimäärin 40. Uutiskirjeiden aiheet heijastelivat liiton kärkiteemoja.

Toimintavuonna liiton kotisivuilla vieraili keskimäärin reilut 2 800 henkilöä (2 500, 2021) kuukausittain. LVI-TU toimi aktiivisesti sosiaalisessa mediassa: Twitterissä, LinkedInissä ja Instagramissa. Niissä liitolla on yhteensä reilut 3 600 seuraajaa. Vuonna 2021 liitto teki 686 postausta sosiaalisen median kanaviinsa.

Toimintavuoden syksyllä liitto valmisteli brändiuudistusta, joka otetaan käyttöön vuonna 2023 verkkosivu-uudistuksen yhteydessä.

Liitto täytti
100 vuotta
vuonna 2022

Ka. **2 800**
vierailua joka
kuukausi kotisivuilla.

Liiton some-tileillä noin
3 600
seuraajaa.

Koulutuspolitiikka

Koulutuspoliittista vaikuttamistyötä LVI-TU toteutti vuoden 2022 aikana pääosin Talotekniikan työelämätoimikunnan kautta. Työelämätoimikunta on Opetushallituksen yhteydessä toimiva luottamuselin, jonka toimivaltaan kuuluu kansallisella tasolla ammatillisen koulutuksen laadunvarmennus. Työelämätoimikunnat laativat tilannekuvia ja toimenpidesuosituksia sille toimitettavan tilastotiedon pohjalta sekä toimeenpanevat ns. vierailukäyntejä. Toimintavuonna Työelämätoimikunta teki kolme vierailukäyntiä, osallistui näyttöjen järjestämisen arvioitiin sekä kansallisen tilannearvion laadintaan.

Vuoden 2022 aikana vaikutettiin politiikkoihin ja opetusviranomaisiin erityisesti energiatehokkuuden parantamiseen liittyvän koulutuksen ja tutkimustoiminnan parantamiseksi. Talotekniikan perustutkinnon perusteet arvioitiin suhteessa EU asetuksista aiheutuviin osaamistarpeisiin. Arvioinnin perusteella annettiin muutosesitykset Opetushallitukselle. Toimintavuonna tehtiin yhdessä rakennusvalvontojen edustajien kanssa esitys Talotekniikan erikoisammattitutkinnon uudistamisesta siten, että se vastaisi paremmin KVV- ja IV-työnjohtajien kelpoisuudesta säädettyjä vaatimuksia.

LVI-TU osallistui Tampereen Yliopiston Talotekniikan työelämäprofessorin rahoitukseen (tutkimustyön aloittaminen) ja ohjausryhmän työskentelyyn.

Kansainvälinen yhteistyö

LVI-TU on Euroopan LVI-urakointiliittojen yhteistyöjärjestö GCP European jäsen. LVI-TU:n toimitusjohtaja osallistui järjestön työkokouksiin sekä Brysselissä että Teamsissä samoin kuin järjestön vuosikokoukseen Luxemburgissa yhdessä LVI-TU:n puheenjohtajan kanssa.

Liiton edustajat osallistuivat Pohjoismaitten LVI-alaa edustavien liittojen kokoukseen Kööpenhaminassa. Liiton puheenjohtaja osallistui Pohjoismaitten talotekniikka-alaa edustavien liittoon kokoukseen Reykjavikissa.

Työelämätoimikunta teki
3 vierailukäyntiä

Esitys Talotekniikan
erikoisammattitutkinnon
uudistamisesta

Henkilöstö

Liiton toimistossa jäseniä palvelevat toimitusjohtaja Mika Hokkanen, assistentti Johanna Ström, erityisasiantuntija Juha-Ville Mäkinen, asiantuntija Kimmo Nurmela, viestintäpäälikkö Pipsa Hiltunen sekä lakimies Eeva Salmi 9.10.2022 asti ja lakimies Pauliina Loisa 12.12.2022 alkaen

[Hallituksen](#), [johtokunnan](#) sekä [palkitsemis- ja vaalivaliokunnan](#) kokoonpanot.

Tapals Oy

LVI-TU:n omistaman Tapals Oy:n tehtävänä on toteuttaa liiton liiketoiminnallinen toiminta. Toimintavuoden aikana Tapals järjesti työsuhteisiin ja urakkahinnoitteluun liittyvät koulutukset neljälle jäsenyritykselle. Pakettirekisterien päivitys päätettiin lopettaa ja päätöksestä ilmoitettiin tilaajille. Tapals julkaisi vuonna 2022 myös LVI-asennuksen ja Talotekniikan kalenterit.

Vuosikokoukset
Helsingissä
ja **Turussa**

LVI-asennuksen ja
Talotekniikan
kalenterit